

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کودتای فاریاب

زندگی و مبارزات علامرضا خواجه ای

به روایت و کوشش:

مصطفی خواجه

تابستان ۱۳۹۳

سرشناسه	:	خواجه، مصطفی، ۱۳۱۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	کودتای فاریاب : زندگی و مبارزات غلامرضا خواجه‌ای/ به روایت و کوشش مصطفی خواجه.
مشخصات نشر	:	تهران: مصطفی خواجه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۱۳۳ص.: مصور (بخشی رنگی)، عکس (رنگی)، نمودار، نمونه.
شابک	:	۷۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۱۳۷۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	خواجه‌ای، غلامرضا، ۱۳۰۰ - ۱۳۶۴.
موضوع	:	فاریاب -- تاریخ
رده بندی کنگره	:	DSR ۲۱۱۱/ ۱۳۹۳خ ۹ الف
رده بندی دیویی	:	۷۲۴/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۵۷۵۰۵۲

عنوان کتاب : کودتای فاریاب : زندگی و مبارزات غلامرضا خواجه ای

نویسنده : مصطفی خواجه

ویرایش : نصرالله احمدی

ناظر فنی و چاپ : خسرو رحیمی

حروفچینی ، لیتوگرافی و صحافی : پردیس نبشته پارس

ناشر : مولف

قطع : وزیری

تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه

قیمت : ۷۰۰۰ تومان

نوبت چاپ اول : تابستان ۱۳۹۳

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۱۳۷۳-۶

پیشگفتار

سرگذشت هر قومی و دیاری در سینه ی تاریخ ثبت می گردد تا سال ها و قرن ها بعد خوانندگانش بدانند که چه کسانی، چگونه و با چه اندیشه ها و کارنامه ای بر خاکی که آن ها زندگی می کنند، زیسته اند. تاریخ را افرادی به وجود می آورد که در ساختنش نقش داشته اند. چه بسیارند کسانی که پای به عرصه وجود گذشته اند و بعد از ده ها سال زندگی، سر بر خاک گذاشته اند بدون آن که از خود اثری بر جای بگذارند.

ثبت نام کسانی که به گونه ای بخشی از تاریخ یک منطقه به آنان اختصاص یافته کاری بسیار پر ارزش است. کدام یک از ما، اجداد خود را، هر چند که امکان دارد انسان هایی بزرگ و تاثیر گذار بوده اند، به خوبی و روشنی می شناسیم؟

من به چند دلیل دست به بیان زندگی پدر و مبارزه اش زده ام:

- همان طور که در بالا آوردم باید نسل های آینده از تاریخ مملکتش، که ساخته شده از تاریخ و رویدادهای مناطق مختلف کشور است، آگاه و آشنا شود.

- تارسمی شود برای کسانی که افراد بزرگی در طایفه دارند که می توانند نه تنها باعث افتخار و سربلندی قومشان گردند بلکه می توانند در تاریخ نامی ماندگار از خود بر جای بگذارند.

- روشن شدن زوایای تاریک و ناگفته‌هایی از برهه‌ای از حساس‌ترین تاریخ بلوک که پدر در آن نقشی انکار ناشدنی داشته است.

بلوک در آن دوره از تاریخش، سرگذشت‌ها و حوادثی را از سرگذرانده که حتی میان سالان منطقه هم از آن اطلاع چندانی ندارند. جدا از تمام خوبی‌ها و بدی‌ها، کدام یک از جوانان ما عبدالرسول خان چاهکوتاهی، حسینقلی خان تنگ ارمی، میرزا حسین خان بلوکی یا غلامرضا خواجه‌ای را آن گونه که بوده‌اند، به درستی می‌شناسند؟ مگر آن‌ها از مردان تاثیرگذار در اوضاع سیاسی - اجتماعی این منطقه نبوده‌اند...؟ پس چرا نباید آن‌ها را آن گونه که بوده‌اند شناخت و نامشان را در صفحاتی از تاریخ منطقه ثبت کرد؟

اگر هر کدام از ما که ریشه در این آب و خاک داریم، چند صفحه‌ای از تاریخ منطقه مان را بنویسیم، آیندگان به خوبی خود را می‌شناسند که کی بوده‌اند و حالا چه هستند و چه بر سر پدران و اجدادشان رفته است...

- معرفی بهتر شخصیت پدر برای تنویر افکار تمام کسانی که با او سر مخالفت و حتی عناد داشته‌اند... لازم به ذکر است که پدر در مقطعی از تاریخ ایران و بلوک در دوره‌ای از حاکمیت خان خانی، کدخدایی کرد که حرف حرف خان بود و کدخدا. نه دولت قدرت داشت و نه نیروهای دولتی برای حفظ نظم در منطقه حضور داشتند. خان و کدخدا ناظم و قاضی بودند و مجری. آن‌ها هر کاری می‌خواستند می‌توانستند انجام دهند. قدرتی بی حد و حصر برای تصاحب و تصرف نه تنها مال و اموال بلکه جان مردم را نیز داشتند. اگر کدخدایی از این قدرت، که خان در اختیارش گذاشته بود، آن طور که او انتظار داشت، استفاده نمی‌کرد یا قدرتش را نداشت و یا از روی جوهره‌ی شخصیتی والای خودش بود که نمی‌خواست در کنار جور و ستم خان قرار گیرد، نه چیز دیگری. پدر از جمله کدخدایانی بود که به علت توانایی‌های ذاتی و نزدیکی‌اش به خان دارای همان قدرت بی حد و مرز بود، اما تمام کسانی که سن شان به دوره کدخدایی او می‌رسد، می‌دانند که او از این قدرت برای خود و دوستانش استفاده نکرد، ولی این که ادعا کنیم مخالفانی هم نداشته، حرف اشتباهیست. همه می‌دانند که هر کس در هر مقامی

که قرار بگیرد، مخالفانی دارد و این کاملاً به جاست و باید هم چنین باشد، زیرا تمام مردم در پی یک منفعت نیستند. دزدی که دستگیر، قاتلی که به حق محاکمه می شود، مخالف قاضی عادل است.

پدر مردی بود که علم طغیان را علیه خوانین چاهکوتاهی که بر منطقه ی بلوک سیطره داشتند، برافراشت. چه بسا که اگر او چنین نمی کرد و قدم های اول را بر نمی داشت، حکومت آن ها سال های سال دوام می یافت. او هم چنین در دفاع از زادگاهش، فاریاب، که شرحش خواهد آمد، در برابر اشرا در خط مقدم بود. ارزشمندی کار پدر وقتی آشکارتر می گردد که بدانیم در آن مقطع زمانی چیزی به نام قانون و نیروی قدرتمند دولتی که بتواند از مال و ناموس مردم بی پناه، دفاع کند، وجود نداشت و حرف اول و آخر در یک منطقه را خان و وابستگان او می زدند.

باید گفت که گوشه گوشه ی خاک سرزمین ما از این مردان که در راه آزادی مردمان شان پیش قدم و پیش گام بوده اند، فراوان، اما ناشناخته اند. لذا امیدوارم این کتاب و کتاب هایی نظیر این، باعث شناخت بیشتر مردان بزرگی که در سراسر ایران زیسته اند، گردد. از آنجایی که کلیه ی مسائل این کتاب بر اساس حافظه است اگر از نظر تاریخ و زمان مشکل دارد باید حمل بر نسیان و لغزش حافظه کرد چون هیچکس از آن مصون نیست و از شما بزرگواران امید بخشش است.

مصطفی حواجه

بهار ۱۳۹۲ - بوشهر

فهرست مطالب

فصل اول: کوچ به فاریاب

۳	تولد.....
۳	دوران کودکی.....
۶	ازدواج و آغاز مشکلات.....
۹	ماجرای تفنگ برنو.....
۱۳	حمله ی آقا حسینقلی تنگ ارمی به رئیس غلام رزمی در فاریاب.....
۱۶	میانجگیری رئیس شیرین.....
۱۸	هجرت.....
۲۲	پدر و عبدالرسول خان چاهکوتاهی.....

فصل دوم: کدخدایی پدر

۲۶	عبدالرسول خان و کدخدا عوض مرادی.....
۲۷	به زندان رفتن پدر.....
۲۸	تسلط خوانین چاهکوتاهی.....
۲۹	شکایت مردم از خوانین.....
۳۴	حمله داراب خان به فاریاب.....
۴۳	تلاش خان برای قتل پدر.....

۴۷		آغاز کودتا
۵۰		برکناری پدر و اقدامات او
۵۹		حرکت برای براندازی
۷۶		احداث مدرسه در فاریاب
۸۰		بازپس گیری متصرفات خان
۸۶		اجاره ی بلوک
۸۶		ازدواج دوم پدر
۸۷		بروز قحطی
۸۸		نامه به نخست وزیر
۹۰		خلع سلاح
۹۴		استقبال از محمدرضا پهلوی
۹۶		بازگشت عبدالرسول خان
۹۸		پسامدهای اصلاحات ارضی در فاریاب
۱۰۲		نقش پدر در صلح عشایر
فصل سوم: کناره گیری		
۱۰۸		پدر بعد از انقلاب
۱۱۰		مهاجرت و در گذشت